

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
BROJ: 60 0 Ps 027206 20 Rev
Banjaluka, 14.04.2021. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija, Tanje Bundalo kao predsjednika vijeća, Davorke Delić i Gorjane Popadić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužioca T. – F.k.o. d.o.o. - u stečaju, T., koga zastupaju stečajni upravnik P.D. i punomoćnik N.G., advokat iz D., protiv tužene MF b. akcionarsko društvo B.L., radi pobijanja pravnih radnji, odlučujući o reviziji tužioca izjavljenoj protiv presude Višeg privrednog suda u Banjaluci broj 60 0 Ps 027206 18 Pž od 10.12.2019. godine, na sjednici održanoj dana 14.04.2021. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Okružnog privrednog suda u Doboju broj 60 0 Ps 027206 18 Ps od 17.09.2018. godine odbijen je tužbeni zahtjev tužioca da se utvrdi da su Aneks - 2 Ugovora o kreditu br. ... od 12.03.2018. godine, zaključen između tužene MF b. a.d. i E.s. d.o.o. i Ugovor o zasnivanju založnog prava (hipoteke) zaključen dana 13.03.2018. godine pod br. ..., između tužene MF b. a.d. i E.s. d.o.o., i upisano založno pravo (hipoteka) u listu nepokretnosti br. 6001/3 k.o. T.G., bez pravnog dejstva u odnosu na tužioca T.– F.k.o. d.o.o. - u stečaju, u dijelu potrebnom za namirenje glavnog duga tužioca, u iznosu od 59.114,48 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.11.2016. godine do isplate i parničnih troškova u iznosu od 2.523,75 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 15.01.2018. godine do isplate, te da se obaveže tužena MF b. a.d. da dopusti tužiocu T.– F.k.o. d.o.o. - u stečaju da namiri svoja potraživanja prema E.s. d.o.o. i to: iznos od 59.114,48 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.11.2016. godine do isplate i parnične troškove u iznosu od 2.523,75 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 15.01.2018. godine do isplate, prodajom nepokretnosti i to; parcela k.č. br. 1837/11 zv. L. površine 5.236 m² i k.č. br. 1837/12 zv. L. površine 5.465 m², obje upisane u Listu nepokretnosti br. 6001/3 k.o. T.G..

Odlučeno je da svaka stranka snosi svoje parnične troškove.

Drugostepenom presudom Višeg privrednog suda u Banjaluci broj 60 0 Ps 027206 18 Pž od 10.12.2019. godine, žalba tužioca je odbijena i presuda Okružnog privrednog suda u Doboju broj 60 0 Ps 027206 18 Ps od 17.09.2018. godine, potvrđena.

Odbijen je zahtjev tužioca za naknadu troškova sastava žalbe u iznosu od 1.535,62 KM.

Blagovremeno izjavljenom revizijom drugostepenu presudu pobija tužilac, iz razloga povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija usvoji, pobijana presuda ukine i predmet vrati na ponovno suđenje.

U odgovoru na reviziju tužena predlaže da se revizija odbije.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora u ovoj parnici je zahtjev tužioca da se utvrdi da su Aneks 2 ugovora o kreditu broj: ... od 12.03.2018. godine i Ugovor o zasnivanju založnog prava (hipoteke) broj ... od 13.03.2018. godine, bez pravnog dejstva u odnosu na tužioca u dijelu potrebnom za namirenje potraživanja tužioca u iznosu od 59.114,48 KM, sa zakonskom zateznom kamatom i troškovima parničnog postupka od 2.523,75 KM, te da tužena trpi da tužilac svoja potraživanja u navedenom iznosu prema E.s. d.o.o., namiri prodajom nepokretnosti i to: parcela k.č. br. 1837/11 zv. L. površine 5.236 m² i k.č. br. 1837/12 zv. L. površine 5.465 m², obje upisane u Listu nepokretnosti br. 6001/3 k.o. T.G..

Na osnovu izvedenih dokaza i rezultata cjelokupnog postupka prvostepeni sud je utvrdio da je Ugovorom o kreditu broj ... koji je zaključen 21.12.2017. godine, tužena odobrila E.s. d.o.o. T. kao korisniku kredita, dugoročni kredit u iznosu od 250.000,00 KM, sa rokom vraćanja od 84 mjeseca po plasiranju kredita i ugovorili instrumente obezbjeđenja kredita (član 9.); da su Aneksom 2 ugovora o kreditu zaključenim 12.03.2018. godine i Ugovorom o hipoteci zaključenim 13.03.2018. godine, E.s. d.o.o. T. i tužena ugovorili novi instrument obezbjeđenja, hipoteku prvog reda na nepokretnostima E.s. d.o.o k.č. broj 1837/11 i k.č. broj 1837/12; da se E.s. d.o.o. obavezao da će omogućiti tuženoj (banci) uspostavu hipoteke prvog slobodnog sljedećeg reda na navedenim nepokretnostima što je i izvršeno zaključenjem ugovora o hipoteci na osnovu kojeg je doneseno rješenje Uprave, PJ T. broj ... od 19.3.2018. godine i upisano založno pravo u korist tužene, vrijednost tereta 250.000,00 KM; da prema Listu nepokretnosti broj 6001/1 od 07.03.2018. godine i Listu nepokretnosti broj 6001/3 od 18.5.2018. godine, prije upisa hipoteke u korist tužene nije bilo upisanih tereta na navedenim nekretninama; da je pravosnažnom presudom zbog propuštanja broj 60 0 Ps 026030 17 Ps od 18.10.2017. godine obavezan E.s. d.o.o. da tužiocu T.-F. k.o. d.o.o. u stečaju isplati po osnovu korištenja zakupa poslovnog prostora iznos od 51.337,00 KM, na ime duga zbog neplaćene električne energije iznos od 7.777,48 KM, sve sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.11.2016. godine pa do konačne isplate i da nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 2.523,75 KM, a rješenjem Višeg privrednog suda u Banjaluci od 15.01.2018. godine potvrđena je navedena prvostepena presuda; da je tužilac na osnovu navedene presude podnio 02.03.2018. godine prijedlog za izvršenje protiv E.s. d.o.o., a Okružni privredni sud u Doboju donio 08.03.2018. godine rješenje o izvršenju u tom predmetu broj 60 0 Ip 026959 18 Ip, kojim je određeno da se izvršenje sprovede pljenidbom i zapljenom novčanih sredstava na računu izvršenika, a dopisom od 13.03.2018. godine MF b. obavijestila sud da je rješenje zavedeno u redoslijedu plaćanja i da transakcijski račun izvršenika ostaje blokiran do konačne naplate duga; da je protiv rješenja o izvršenju izvršenik uložio prigovor, koji je odbijen rješenjem suda od 20.04.2018. godine.

Kod ovako utvrđenog činjeničnog stanja prvostepeni sud nalazi da u konkretnom slučaju nema mjesta pobijanju, jer se radnjom zasnivanja hipoteke obezbijeduje dug proistekao iz Ugovora o kreditu, a ne mijenja odnos aktive i pasive u dužnikovoj imovini, posebno što su prema Listu nepokretnosti broj 6001/3 od 18.05.2018. godine predmetne nepokretnosti i dalje upisane na ime E.s. d.o.o. sa pravom svojine 1/1, te da tužilac, na kome je teret dokazivanja, nije dokazao da je ispunjen neophodan uslov za pobijanje dužnikovih pravnih radnji - da dužnik nema sredstava za ispunjenje obaveze prema tužiocu kao povjeriocu, jer nije dokazao da je zbog zaključenja Aneksa 2 i ugovora o hipoteci došlo do takve promjene na strani dužnika E.s. d.o.o. da nema drugih sredstava iz kojih bi se moglo namiriti potraživanje tužioca.

Pored toga, zaključuje da je dužničko-povjerilački odnos između tužene i E.s. d.o.o. nastao 21.12.2017. godine (kada je tužena korisniku kredita E.s. d.o.o. odobrila iznos od 250.000,00 KM), prije pravosnažnosti i izvršnosti presude broj 60 0 Ps 026030 17 Ps (pravosnažna 15.01.2018. i izvršna 27.02.2018. godine).

Nadalje, po ocjeni prvostepenog suda, tužilac nije dokazao da je E.s. d.o.o. postao nesolventan danom zaključenja Aneksa 2 i Ugovora o hipoteci, niti je sud mogao utvrditi vrijednost nepokretnosti koje su predmet Aneksa 2 i Ugovora o hipoteci, pa ukoliko su te nepokretnosti veće vrijednosti od potraživanja tužene po Ugovoru o kreditu, tužilac može svoje potraživanje naplatiti na predmetnim nepokretnostima, posebno što tužena tvrdi da E.s. d.o.o. uredno plaća anuitete po ugovoru o kreditu, pa bi vrijednost tereta upisana u „B“ listu bila manja.

Konačno, prvostepeni sud zaključuje da provedenim dokazima tužilac nije dokazao da su kumulativno ispunjeni opšti uslovi za pobijanje dužnikovih pravnih radnji i to dospelost potraživanja povjerioca prema dužniku, pravna radnja dužnika, insolventnost dužnika i postojanje štete na strani povjerioca, jer su navedeni ugovori obezbijedili postojeće potraživanje po ugovoru o kreditu za koji tužilac nije postavio zahtjev da je bez pravnog dejstva u odnosu na tužioca, slijedom čega ni činjenica zaključenja navedenih ugovora, sama po sebi nije dokaz da je imovina E.s. d.o.o. umanjena i da se samo pobijanjem Aneksa 2 i Ugovora o hipoteci omogućava tužiocu da namiri svoje potraživanje.

Na osnovu naprijed navedenih utvrđenja prvostepeni sud je odbio tužbeni zahtjev tužioca, pozivom na odredbe člana 123. i 126. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13, dalje ZPP) i člana 280. - 285. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“ broj 29/78, 39/85, 45/89, 57/89 te „Službeni glasnik RS“ broj 17/93 do 74/04, u daljem tekstu ZOO).

Drugostepeni sud je temeljem odredbe člana 226. ZPP, žalbu tužioca odbio i prvostepenu presudu potvrdio.

Revizijom tužioca se ne dovodi u pitanje pravilnost odluka nižestepenih sudova.

Pobijanje dužnikovih pravnih radnji je ustanova obligacionog prava putem koje povjerioci u cilju namirenja svojih potraživanja otklanjaju posljedice izvjesnih, punovažnih, imovinsko pravnih raspolaganja svog insolventnog dužnika, naplaćujući ih iz nekih vrijednosti koje više ne pripadaju dužnikovoj imovini, nego imovini trećih lica, dužnikovih pravnih sljednika na tim vrijednostima.

Neophodne pretpostavke pobijanja su: dospelost i izvršnost potraživanja povjerioca, insolventnost dužnika, svijest o oštećenju povjerioca, te pravna radnja dužnika kojom se umanjuje njegova imovina u korist nekog trećeg lica. Teret dokazivanja navedenih elemenata pobijanja pada na povjerioca koji podiže paulijansku tužbu. Uslov dospelosti za isplatu ispunjen je ako povjerilac na bilo koji način dokaže stvarnu ili i samo vjerovatnu nenaplativost tražbine, odnosno insolventnost dužnika u odnosu na tu tražbinu, koja mora postojati u vrijeme isticanja zahtjeva za pobijanje. U tom pravcu najjači dokaz je neuspjeh potpunog namirenja utužene izvršne tražbine na dužnikovoj imovini, ali i druge okolnosti iz kojih se izvodi vjerovatna nemogućnost namirenja.

Protivnik pobijanja može da ospori ne samo potraživanje, već i izvršnu ispravu povjerioca kao takvu i da stavlja povjeriocu dužnika prigovore koji su i samom dužniku stajali na raspolaganju - da potraživanje nije dospjelo, da je djelimično ili potpuno isplaćeno, kao i prigovore po svom sopstvenom pravu - da je dužnik solventan, da ima još imovine iz koje se povjerilac može namiriti.

Nije sporno da je ugovorom o kreditu od 21.12.2017. godine tužena MF b. odobrila E.s. d.o.o. T. kredit u iznosu od 250.000,00 KM sa rokom otplate u 84 rate, a da je Aneksom 2 ugovora od 12.3.2018. godine izmijenjen i dopunjen član 9. ugovora o kreditu kojim se E.s. d.o.o. T. obavezao da će radi naplate potraživanja, pored već dostavljenih instrumenata obezbjeđenja, omogućiti tuženoj uspostavljanje hipoteke na nekretninama koje su vlasništvo E.s. d.o.o. T., upisane u Listu nepokretnosti broj 6001/1 i to parcele k.č. broj 1837/11 i k.č. broj 1837/12 KO T.G., te ugovorom o zasnivanju založnog prava od 13.3.2018. godine ugovoreno uspostavljanje hipoteke na navedenim nekretninama i u List nepokretnosti broj 6001/3 KO T.G. upisano založno pravo – hipoteka u korist MF b. a.d.

Novčano potraživanje tužene prema E.s. d.o.o. nastalo je 21.12.2017. godine, kada je tužena odobrila kredit E.s. d.o.o. (koji pravni posao nije predmet pobijanja), prije pravosnažnosti i izvršnosti presude broj 60 0 Ps 026030 17 Ps (pravosnažna 15.01.2018. i izvršna 27.02.2018. godine) kojom je nastalo potraživanje tužioca prema njegovom dužniku E.s. d.o.o.

Teretno raspolaganje je ono kojim se umanjuje dužnikova imovina radi ispunjenja kakve njegove pravne obaveze. Na pobijanje je ovlašten onaj povjerilac koji ima izvršnu tražbinu čije izvršenje na dužnikovoj imovini nije dovelo do njegovog potpunog namirenja, ili je vjerovatno da do toga neće dovesti (član 280. ZOO). Bitno je da je zbog radnje koja se pobija objektivno došlo do negativne promjene u dužnikovoj imovini tj. da je ona smanjena, odnosno da je uslijed pobijane radnje namirenje povjerioca otežano ili osujećeno, jer insolventnost dužnika u odnosu na tu tražbinu mora postojati u vrijeme isticanja zahtjeva za pobijanje.

Revizijom se ne dovodi u pitanje pravilnost zaključka nižestepenih sudova da u konkretnom slučaju nema uslova za pobijanje, jer se uspostavljanjem hipoteke na imovini dužnika ne mijenja odnos aktive i pasive u dužnikovoj imovini, pa se ne radi o pravnoj radnji dužnika kojom se umanjuje njegova imovina u korist nekog trećeg lica. Zasnivanje založnog prava ne dovodi do umanjenja imovine, niti se samo zbog toga može zaključiti da je ta radnja štetna za tužioca.

Tužilac je prijedlogom za izvršenje koji je podnio 02.03.2018. godine, na osnovu pravosnažne presude broj 60 0 Ps 026030 17 Ps, tražio naplatu svog novčanog potraživanja na novčanim sredstvima dužnika E.s. d.o.o. T. i u izvršnom postupku je određeno da se izvršenje

sprovede pljenidbom i zapljenom novčanih sredstava na računu izvršenika, ali se tužilac nije mogao namiriti jer je račun izvršenika blokiran.

Međutim, tužilac nije u tom izvršnom postupku protiv izvršenika E.s. d.o.o. T., tražio da se radi naplate njegovog potraživanja izvršenje sprovede prodajom ovih nekretnina izvršenika, koje tada nisu bile opterećene hipotekom, pa tako nije ni stekao sudsko založno pravo na predmetnim nekretninama koje bi mu omogućilo da se naplatiti prije svih lica koja kasnije steknu određeno pravo na predmetnim nekretninama.

E.s. d.o.o. T. nije otuđio predmetne nepokretnosti na kojima je zasnovano založno pravo, već je i dalje njihov vlasnik, pa tužilac može pokrenuti postupak izvršenja na predmetnim nekretninama.

Proizlazi da tužilac nije dokazao ni da je radnjama koje pobija njegovo namirenje otežano ili osujećeno, jer insolventnost dužnika u odnosu na tu tražbinu mora postojati u vrijeme isticanja zahtjeva za pobijanje. Zato pitanje da li će u budućnosti tužena zbog eventualnog neplaćanja obaveza po ugovoru o kreditu od strane E.s. d.o.o. zatražiti prodaju nekretnina na kojima je hipoteka ustanovljena, te tako doći do umanjenja imovine E.s. d.o.o., nije od značaja za osnovanost tužbenog zahtjeva tužioca.

Iz navedenih razloga pravilno nalaze nižestepeni sudovi da tužilac nije dokazao uslove za pobijanje, koji moraju biti kumulativno ispunjeni, pa ostali revizionni prigovori tužioca nisu od značaja, jer je pravilno odbijen njegov tužbeni zahtjev.

Slijedom navedenog, o reviziji je odlučeno temeljem odredbe člana 248. ZPP.

Predsjednik vijeća
Tanja Bundalo

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Aćić